

N O R A

=====

Igra v treh dejanjih.

Spisal Henrik Ibsen. Poslovenil Miran Jarc.

Torvald

~~Helmer~~

Helmer, odvetnik.

Rekweste:

Ferr,

Askle,

Alpinie

benar

Tri palre

lygare

lygare - kasar

Part he

Prone

Prone sa Lamberge

Prone

I. D E J A N J E.

1. Prizor.

Nora, Postrešček, Helena, kasneje Helmer.

Krogoli
(v svoji sobi) ~~Je li~~ moj škrjanček, ~~je~~ Doma je. tam zunaj?

Da, da škrjanček.

Je li to veverica, ki ne da miru?

je veverica
Kedaj ~~je~~ prišla domov?

Da.

in pogledaj
kaj sem nakupila.

~~Ne moti me!~~ (Halo lasneje, odpre vrata in posada v sobo, v roki držeč neresnik) Nakupila, praviš? Ves ta kup? Je li moj *čitek* zapravljivček že spet potratil ves denar?

Ko namu ni
treba varčevati.

Da, alir razmetavati tudi me smere.

in boš kaslatil mnogo
mного denarja.

Da, od novega leta dalje. Toda preteklo bo še celo četrtletje, predno mi izplačajo prvič.

Dotlej ni ga
lahko izposodiva.

Nora! (Pristopi k njej in jo za šalo potegne za uho) Ah! ti lahko-mišljenka! Vzemimo, da sem si danes ^{iz} posodil tisoč kron in ti bi jih ~~je~~ tekom božičnih praznikov zapravila ~~na Silvestrov večer~~ na Silvestrov večer *Čbi meni padla opraka* jo in bi ležal (Nora mu kratine uha)

Kako moreš
tako grdo govoriti!

Da, vzemimo, da bi se kaj takega zgodilo - kaj potem?

neeno če tičim o
dolgovih ali ne.

^{oni} Toda ljudje, od katerih bi si ~~si~~ izposodil denar?

ti si prava krenska Saj bi bili tujci.

Nora, Nora! ^{Nora} Toda resno, ~~ti~~: ti veš, kako mislim jaz o

tem. Nobenih ^{Nobenih} ~~nikdar si ne~~ ^{se nasele} izposojil! ~~nikdar~~

~~ne~~ Nekaj nesvobodnega in nelepega v hišno gospodarstvo, ki temelji na dolgovih in izposojevanju. Do ~~sedaj~~ ^{danes} sva oba hrabro vzdržala, in tako hočeva ^{iztrajati} ~~se~~ tudi ^{še ta} ~~kratak~~ ^{kratak} čas. ~~ne~~

kakor hočeš, Torvald.

~~(ji sledi)~~ No, no, moj škrjanček, ne smeš takoj povsiti krila.

Kako? Veverica je napravila šobico? ~~(vzame svojo denarnico)~~ Nora, kaj misliš, da imam tu?

Denar!

Ne! ~~(ji ponudi nekaj bankovcev)~~ ^{Moj Bog} ~~sej~~ vem, da je treba za Božič marsičesa.

To mi valerje
za dolgo časa.

pa saj je bo tako
šmatu rarbila.
~~koleno in Marjano.~~

Moralo bi, Nora.

In kaj je v tem zavoju?

ne boš izvedel
preje kakor zvečer.

Ah, ^{ti} tako! ~~Toda~~ povej mi, ~~česa~~ ^{česa} zapravljevka: Kaj si si na zase mislile?

Ti moraš! Reci,
ne nekaj pametnega, kar bi te razveselilo.

ne razveselilo.

se bodo šele
otroci radovali. To vrad!

Ah, ~~—~~, prekrasna je zave~~st~~, če ima klovek ~~—~~, stabilno
mesto in obilne ~~—~~ dohodke. Ali ne, že sem ~~—~~ zavest je velik
užitek?

To je čudovito!
Ah, da!

Ali se spominjaš prošlega Božiča? Cele tri tedne ~~—~~ si se zapirala
vsak večer do polnoči, da ~~—~~ pripraviš cvetlice za
drevesce in vse druge okraske, ~~—~~ da ^{z njimi} nas presenečiš. Uh, to so
bili najdolgočasnejši ^{večeri} ~~—~~ ki sem jih kdaj doživel.

Jar se nisem pri tem
prav nič dolgočasila.

(smeje) A rezultat ~~—~~ je bil pravo
bedno, Nora.
misla mačka in
mi vse uničila.

Gotovo, zato nisi mogla ničesar, moja uboga, mala Nora. ~~—~~ Imela si
najboljše velje, da nam vsam pripraviš veselje, in to je glavno.
Toda hvale Bogu, da so oni trdi basi za name.

to je res čudovito!
Da, da, Robert.

Sedaj mi ^{vsaj} ni treba tu samemu posedati
tebi ni treba kvakati tvojih lepota oči neznih ročic...
Nekdo prihaja. Kakoneumno!

Ze obiske me ni doma; ne pozabi tega.

2. Prizor.

Prejšnja. Helena.

Ja gospod. doktor
je tudi prišel.

Ali je šel takoj v mojo sobo?

Da.

(odide)
(se poda v svojo sobo.)

3. - 6. Prizor.

Nič.

(zunaj)

Zbogom! Zbogom!

grom in strela
ali ste ob pamet? ali člora!

7. Prizor.

Prejšnji. Helmer.

Pst! Pst! Pst!

(pride iz svoje sobe, čez roko ima položen površnik in v roki klobuk)

ali si ga odkrival?

Da, zdaj je odšel.

to je Kristina, danes je dospela.

Kristina- ? Oprostite, toda ne vem -

gospa Kristina Linde.

(G. Linde) A, tako. Najbrž mladostna prijateljica moje soproge?
je potovala samo, da bi s tabo govorila.

Da bi s mano govorila? Kako?

Kjer bi se še več naučila kot že zna -

(G. Linde) Zelo pametno, gospa Linde.

ti boš lahko kaj ranje posređoval? Da?

To bi ne bilo nemogoče. Vi ste ~~potoma~~ vdova?

Da.

In ste še vajeni pisarniških del?

Precej.

No, potem je zelo verjetno, da vam preskrbim kako službo....

Vidiš, vidiš!

Prišli ste ravno v ugodnem trenutku, gospa Linde -

Kako se naj vam zahvalim -!

~~(...)~~ Sploh se ni treba. (Obleče površnik) Toda ~~sedaj~~ mi morate oprostiti. ~~///~~

Se izostani predolgo dragi Torvald.

Le eno uro; = dalj ~~ne~~.

moram oditi da si poiščem sobo.

Potem gremo lahko ~~na~~ ^{morala} skupaj.

(Med splošnim govorjenjem se podajo v predsobo)

8. Prizor.

Prejšnji, Marjana, otroci.

tu na prepihu!

Pojdite, g. Linde; tu ^{morejo} vzdržati ~~sedaj samo~~ ~~morejo ljudje, ki~~ mestere. (Rank, Helmer in g. Linde odidejo.)

9. - 12. Prizor.

(Nič.)

(Gotrudita se bom da te razvedim Torvald - jela bom - plesala -)

13. Prizor.

Nora, Helmer (pride od zunaj, noseč kup aktov pod pazduho)

Oh - si že prišel?

Da. Ali je bil kdo tu?

Nikdo! Tu? Ne.

Čudno. Iz hiše sem videl priti ~~čisto~~ ^{Krogstada?}

- on je bil par trenutkov tu.

Nora, ~~on~~ ^{vidi se na tebi:} on je bil tu in ~~te~~ je prosil, da se zanj zavzameš.

In ti naj bi to

~~si hotela~~

Da.

Ti naj bi mi

~~si hotela~~

~~to~~ storil kakor iz svoje volje. Ti ~~ni tudi~~ zamolčal da je bil tu. Ali te ~~zato~~ prosil?

Da - Torvald, toda -

Nora, Nora in v kaj takega ~~se podajati?~~ S takim človekom ti ~~ni~~ ~~spustila v pogovor~~ in mu še ~~obljube~~ ~~in meni si se nogalet~~ ~~miti resnice ne poveš.~~ ~~klagala~~ ~~biti resnice -?~~

Kaj nisi rekla, da ni bilo tu nikogar? (Ji zapreti s prstom)

Kaj takega ~~nikdar več~~ ~~škrjanček!~~ Ptička ~~ne sme~~ ~~samo čisto kigoletti~~ ~~nikdar napajati se~~ ~~nebenih napajalnih tonov.~~ (Ji položi roko okrog pasa) Ali ni ~~tako~~ ~~Da,~~

~~saj~~ sem ~~vedel.~~ (Jo spusti) In nič več o tem. (Se vsede k peči) Ah, kako ~~je tu toplo?~~ in prijetno. (Lista po svojih aktih)

Torvald!

Da?!

Pro Stejnbergovih pojutrišnjem.

In jaz sem ~~ne~~ nepopisno radoveden, s čim me misliš presenetiti.

Ah, ~~ne~~ umno.

Kaj?

~~vse~~ je tako brezmiselnobrezpomembno.

Ali je prišla mala Nora do ~~tega~~ spoznanja?

~~si~~ celo zaposlen, Torvald?

Ah -

Kakšni akti so to?

~~Spisi~~ ki se tičejo banke.

Že.

Od odstopivšega ravnateljstva sem si izposloval pooblastilo,

da uvedem nujne izpremembe pri osobju in ^{v poslovanju.} ~~in pri vsaki stvari v redu~~
 Zato ^{moram iztvoriti} ~~ne uporabil te~~ božične ^{pravnike} ~~pravnike~~. Za novo leto, hočem imeti
~~vse~~ vse v redu.

Torej nato je bil to
ta ubogi Krogstad -

Hm —

bi te prosila zelo
velike usluge, Torvald.

~~Da čujem, kaj bi to bilo~~ Da čujem. Kaj hočeš?
~~je o nadregi~~ in kakšen najbo
~~je o nadregi~~ moj kostum?

Aha! ~~ta mala trmoglavka~~ ^{je o nadregi} in išče rešit ^{elja.}
~~brez pomoči~~ ^{brez pomoči} se ne
~~more~~ ^{more} izločiti.

Dobro, dobro; mislil bom na to; bova že kaj našla.
^{ali je prestopnik, ki ga je nagretil}
^{Krogstad res tako ~~komaj~~ huda?}

Ponareja je podpise. ^{Imaš ti pojma,} kaj to pomorš?
~~ali si sploh predstavlja~~ ^{se je to napravil v sili?}

Da, ali, kot toliko drugih, iz lahkomišljenosti. Jez nisem tako
 brezsrčen, da bi koga le radi enega takega slučaja ~~brez~~ brezpogojno
 obsodil. ^{Ne - Kaj no da, Torvald?}
 Človek se moralno lahko ^{popet dvigne, če svoj}
 prestopnik odkrito prizna in prestane svojo ^{Karen?}
~~Karen~~ ^{Karen - ?}

Toda ^{Krogstad} ~~po tej poti~~ ni šel ^{potem poti}; skušal se je izviti s pomočjo la-
 ži in zavijanji; in ravno vsled tega se je moral ~~no~~ uničil.

^{Im kdaj pomisli,} Mislilš, da?
~~ni misli~~ kako mora tak človek, ki se zaveda, ^{da je kriv} ~~da je kriv~~, vsepovsod
 lagati in se prilizovati in potvarjati, kako mora nositi masko
 pred svojimi bližnjimi, celo pred svojo ženo in otroci. Celó
 pred svojimi otroci, da, - ali ni to najstrašnejše, Nora?

^{Zakaj?}
 Ker takšen n lažjo obdan Krog, okuži ^{vso družino.}
 Ker prinese tako obračje laži v družino keli boleznij. Vsak dih
 v takem obračju vcepja otroku kal k klu.
 ./.

~~ga napravijo otroci, imo že v sobi kal k rlu.~~

Ti si
o tem prepričan?

Kot odvetnik, ljubo dete, sem imel često priliko to ~~spornati~~.

Ljudje, ki so bili pokvarjeni že v zgodnji mladosti.

Skoro vsi ~~odaj propali ljudje~~ so imeli lažjive matere.

Kakaj ravno - matere?

Najčesče pride ^{to} od matere; toda ravnokako je tudi oče ^{lahko} kriv; to ve vsak ^{jurist} ~~odnik~~. In navzlic temu je ta ^{Krogstad} ~~glednik~~ leta in leta zastrup-

ljal svoje lastne otroke z lažjo in potvarjanjen; ^{in prao} ~~zato~~ ga imenujem moralno ^{propadlega} ~~otrok~~. (Sproži roke k njej) Zato mi mora

moja ^{dražestna} ~~sestra~~, mala Nora obljubiti, da se ne bo zanj ^{navramala} ~~zavzela~~. ~~Pa~~

~~mi~~ Roko? No, no. Kaj je to? Daj mi roko. Tako. Torej sklenjeno ~~zagotavljam~~ te, da bi mi bilo nemogoče delati ~~z njim~~.
Zagotavljam ti, da bi mi bilo nemogoče delati skupaj z njim;
~~v bližini takih ljudi - doberedno rešeno - obhaja me -~~
~~v bližini takih ljudi - žutevsem skoro telesno potrtost.~~

ogabnost.

Ju jaz imam
še toliko dela.

(vstane in spravi svoje akte v red) Tudi jaz moram gledati, da prečitam pred ^{obedom} ~~voleno~~ še nekaj teh aktov, ^{Ju} tudi na tvoj kostum ~~moram~~ ~~misliti~~. Norda imam celo kaj v kalogi, kar bi se dalo
~~obesiti na bošično drevesce.~~
~~in kar na drevesu, izem tudi pripravljeno~~ (Ji položi roko na
glavo) Oti moj ljubljeni škrjanček! (On gre v svojo sobo in zapre
vrata za sabo)

14. Prizor.

Nič.

Z a s t o r .

II. D E J A N J E.

1. - 3- Prizor.

Niš.

4. Prizor.

Nora. Helmer.

preje me odi dem, dokler se ne pogovorive odkrito.

(g.Linden gre na levo, v istem hipu vstopi Helmer)

Kako sem te prišakovala dragi Torvald.

Ali je ^{to} bila šivilja ~~.....~~ → ?

Vi del boš kako mično ljube bom izgledala.

Da, ali ni bilo to moja sreča ^{en} domisl ~~ek?~~?

Lepo od mene, da se ti pokoravam.

(jo prime za podbradek) Lepo ~~.....~~ — da se pokoravaš *

svojemu možu? No, no, ti mala nagajivka, saj vem, da nisi tako mislila. Toda nočem te motiti, gotovo ^{Boš morala pomerjati kostum.} ~~ne boš pripravljati~~

Ali ti imaš delo?

Da. (Pokaže na kup aktov) Glej. Bil sem ~~at~~ banki — (Hoče oditi v svojo sobo)

Torvald.

(obstane) Da.

nekaj prav lepo in pri srčno ~~.....~~ prosila-?

~~.....~~ Kaj pa ?

Ali bi je uslišal?

Preje morem vendar vedeti za kaj ~~.....~~ gre.

če bi bil ljubeznjiv in ~~popustljiv?~~

~~Torej to~~ Torej na dan iz besedo.

glasno in tiho kgolel po vseh sobah.

Ah, kaj - ~~ki proučev~~ ~~že it~~ moj škrjanček vseeno kgolel.

Kakor vila v mesečini, Towald.

Nora - menda ni ~~ono, o čemur?~~ si že ~~zjutraj~~ zjutraj namignila?

Ja, Towald ~~prosim te!~~ prosim te!

Ja / ~~da~~ / ~~načinaj~~ / ~~oni~~ / ~~stvan?~~ / ~~imaš res pogum~~ / ~~znova~~ / ~~stvan?~~

moraj pustiti Krogstada službo ~~in~~ v banki.

Draga Nora, njegovo mesto sem nemenil ~~ga~~ Lindes.

odpušči lahko koga drugega iz pisarne.

To je ~~pa~~ ~~ke~~ neverjetna svojeglavnost! Ker si tako nepremišljeno obljubila, da boš govorila zanj, naj bi jaz -

Nisrečno se ga bojim -

Aha, razujem; ~~stari~~ spomini ~~te~~ plašči.

Kaj misliš s tem?

Ji seveda / ~~na~~ / ~~misliš~~ / ~~o~~ / ~~tvojega~~ / ~~očeta.~~

in kako strahno so ga obrekovali. ~~popustljiv~~ ~~napram~~ ~~mu~~

Moja draga Nora, med tvojim očetom in menoj je velika razlika.

Tvoj oče ni bil kot uradnik ~~detaljni~~ ~~čisto korekten~~. Toda jaz ~~sem~~ ~~in~~ ~~sem~~

~~upam~~ ~~ostanem~~ ~~toliko~~ ~~čas~~ ~~bom~~ v svoji službi.

Kate te najlepše prosim ~~da~~ ~~prosim~~

In ~~pravno~~ ~~s~~ ~~tem~~, ~~ke~~ ~~se~~ ~~toliko~~ ~~prosiš~~ zanj, mi je nemogoče obdržati ga.

~~V~~ banki že vedo, da mislim ~~ga~~ ~~odsloviti~~. ~~Čaj~~ ~~ae~~

se izve, da se ~~je~~ ~~novi~~ ~~bančni~~ ~~ravnatelj~~ ~~uplivati~~ od svoje žene -

Malenkostni? ali glij?

Seveda -

No-kaj potem - ?

da se le mali trmoglavki njena volja izpolni. - ~~potem ji je še~~
~~... das po naj se~~ ^{bi se} ~~ismešil~~ pred vsem obojem, - ~~...~~
~~... da bodo ljudje~~ ^{vsi li?} ~~mislili, da stojim pod tujim vplivom?~~
Veruj mi, posledice bi kmalu občutil! In poleg tega - je še ena
okolnost, ki ^{knogstada} ~~je~~ onemogoča, ~~... pri banki, dok-~~
ler ^{sem} ~~...~~ jaz ravnatelj.

Katera okolnost?

Njegov moralični padeo bi še mogoče izpregledal -

Da, kaj ne, Torvald?

Kakor živim?
In ~~kot sem čul~~ je tudi zelo uporaben. Toda on je moj znanec
še iz mladih let. To ~~... je~~ eno izmed onih prenegljenih, ki
~~... človeka~~ ^{porneje} ~~... življenju~~ ^{kolikrat motijo.} ~~... isto~~
odkrito povedano: ~~... tikave~~ ^{se}. In tega ta netaktni človek v
družbi ne zakriva. Ravno nasprotno - on misli, da mu to dovoljuje
govoriti z mano ^{o nekem} ~~... tom~~; in tako pride vsak hip na dan
s svojim: "ti," "ti, Helmer"! Zagotavljam te, da mi je zelo ne-
rodno. - S tem bi mi napravil moje mesto pri banki ~~...~~ ^{nerodno.}

to ti ne misliš resno.

*Jako? -
Zakej ne?*

Kaj praviš? Malenkostni ^{brini} ~~...~~? ^{to so le malenkostni} ~~...~~ ^{brini.}
^{ti misliš da sem} ~~... malenkostni~~!?

- Torvald in ravno zato -

Vseeno; ti praviš, da so moji ~~brini~~ malenkostni; potem ~~takem~~ ^{sem}

Malenkosten! Gledaj, gledaj! -

~~Jak~~ tudi ~~malenkosten!~~ No, temu moram resnično konec napraviti. *predsedbo* (Gre k vratom v ~~in~~ zakliče)

Helena!

Kaj hočeš-?

(išče po svojih aktih) ~~Konec~~ Konec napraviti.

5. Prizor.

Helena. Prejšnja.

vrenite
kakoj izročiti
(Helena) Tu ~~odložite~~ to pismo. Dajte ga postreščku. Toda ~~ga mora~~ ga mora ~~biti~~. Naslov je napisan. ~~Tu je denar.~~ Tu je denar.

6. Prizor.

Nora. Helmer.

Dobro. [Helena odide]

(urejuje svoje akte) Tako, moja mala trmoglavka.

Kako pismo je bilo to?

~~Odpoved~~ *Odpoved Krogstadu.*

nam ta odpoved
lahko vse povzroči.

Prepozno.

Da, -prepozno.

Draga Nora, odpust ^{sv} ti ta tvoj strah, ^{četudi} ~~je~~ je pravzaprav zame žalitev. Da, to je! Ali ni mogoče žalitev ^{ako ti misliš} ~~biti~~, da ^{moj} bi se jaz bal maščevanja propalega zakotnega ^{pisarja} ~~odgovornika~~? Toda jaz ti to odpust ^{si mi s tem podala} ~~dam~~, ker ~~je~~ lep dokaz tvoje/velike ljubezni do mene.

(Jo vzame v svoje roke) Tako mora biti, predraga moja Nora. Naj pride kar hoče. Bodi prepričana, da, če bo treba, nimam le poguma, temveč za to tudi potrebno moč. Videla boš, da sem ^{moj} ~~moj~~ sprejme vse nase.

Kaj misliš s tem?

Vse, - pravim -

ne smem nikdar in nikoli.

Dobro; potem si deliva, Nora - kot mož in žena. Čisto kot pristojna. (Jo boža) = Ji sedaj zadovoljna? No, - no, - no; ~~ni~~ ni tako

plašne ~~ni~~ golobje oči! Saj je vse le gola domišljija. [?] In sedaj napleši tarantelo in vadi se na tamburinu. Jaz se naprem v drugo sobo ~~in soproj srednje vrste, potem ni več, nič kaj, ni lahkega~~

kolikor hočeš. (se obrne pri vratih) Ali če pride Rank, mu povej, kje sem. (On ji pokima, stopi s svojimi akti v pisarnico in zapre vrata za seboj)

7. - 9. Prizor.

Nič.

10. Prizor.

Prejšnja. Helmer (zunaj) Pa, tu je njegova prostornica,
toda pismo, pismo -

(v svoji sobi) potrka na vrata Nora!

No, no, ~~ni se~~ ne ~~straši~~ se! Saj ne moreva K tebi ~~ni~~ vrata, Ali mogoče pomerjaš?

11. Prizor.

Nora, Helmer, Potem Rank, Kasneje g. Lindey in Helena

Forward! (odklene)

(stoji se v dvorišče) smem v sobi No, ali ~~smem~~ že vendar v svojo lastno sobo? Pojdi Rank, da pogledava - (pri vratih) Toda, kaj je to?

Kaj, dragi Fjerdal?

Rank me je pripravil na sijajno ~~sceno~~ maškeradno sceno. **V**
me boste smeli občudovati.

Toda draga Nora, ti izgledaš tako utrujena. Ali si se preveč vadila.

ja, še ^{sploh} nisem vadila.

To je pa vendar potrebno

ja, sem vse pozabila.

O, to bomo ~~kmalu~~ ^{spet} kmalu osvežili.

Niti čitice! Ali me, dragi Fjerdal?

Obljubljam ti. Danes zvečer sem ti ves na razpolago - ti mala, brezmočna stvarica. - Ali stoj! vendar? moram preje - (gre k glavnim vratom v predsobi.)

Kaj hočeš zunaj?

Samo pogledati, če ~~je~~ ^{je prišlo} kakor pismo.

Ne, ne, nikar, Fjerdal.

Zakaj ~~ne~~ ne?

nej mi nobenega.

Pusti me vsaj, da pogledam. (Hoče iti.)

(Nora udari prve takte tarantele na glasovir)

(obstane pri vratih) Aha!

se moram preje s teboj vaditi.

(gre k njej) Ali te je res tako ^{strah?} drage Nora?

Fjerdal poprašaj me. druzgine, kakor navadno.

Rad, ^{zelo} rad, ^{kakor} želiš (Se vsede k glasovirju)

Sedaj hočem zaplesti!

(igra) Počasneje, počasneje.

Ne morem drugače.

Ne tako divje, Nora!

^{naravno}
Jako je prav.

(preneha) Ne, ne, ^{tako to} ne gre.
(igrati.)

Pusti mene da jo spremljam.

(vstane) Daj, daj; potem ji lažje popravljam. (Rank se vsede k glasovirju in igra; Nora pleše z rastočo divjostjo. Helmer stoji pri peči in kaže med plesom popravljajoča znamenja za njo; zdi se, da jih ona ne opazi; lasje se ji razpuste in se zlijo ji čez rame; ona se za to ne zmeni, temveč pleše dalje.-- (Vstopi g. Linde)

Ali druga, dobra
~~to je najprej moja~~

Tu je veselo, Kristina!
Nora, ti plešeš, kol ~~da gre~~ za žvljenje.

Rank prenehaj; to je ~~vedno~~ ^{prava} ~~blaznost~~ blaznost. — Prenehaj pravim! (Rank preneha igrati in Nora na mah obstane)

Laj tudi gre.

(ji gre nasproti) Tega ne bi nikoli verjel. Pa ti si vse pozabila.

Laj vidiš sam.

Tu je res potreben temeljit poduk.

ali mi to obljubljaš Torvald?
~~Robert, Robert?~~

Seveda, seveda.

pišma odpreti —
celo nabiralnika ne.

Aha, ^{to je še vedno} ~~to je~~ strah pred ^{onim} človekom.

Da da-tudi to.

Nora, vidim ti na obrazu, da je ~~to~~ njegovo pismo ~~še~~
v nabiralniku.

Ne smeš ji nasprotovati.

(jo privije k sebi) (jo položi roko okrog) Dete, naj ima svojo voljo, ~~že~~ ^{ali} jutri večer

~~ko~~ ~~AKončati~~ ples -

Prinesi šampanjca Helena.
Dobro, milostiva.

Aj, aj - torej prava pojedina.

bombonos Helena mnogo,
mного ^{samo} - to pot!

(jo prime za roke) No, no; ne bodi tako plašno ~~divja~~. Bodi
spet moj ljubki ^{mali} škrjanček, ~~ne~~ kakor sicer.

Ali morda kaj pič'akujes? - -
Nicevar! - jaz mislim -

Kaj še, dragi Rank; to je le ta otročjaplehost, o kateri sem ti
pravil (oba odideta na desno)

12. Prizor.

Nora. Potem Helmer.

(ostaja)

Še 31 ur življenja.

(pri vratih) Toda kje je moj mali škrjanček?

Z a s t o r .

III. D E J A N J E.

1. Prizor.

Nič.

2. Prizor.

Gospa Linde. Potem Helmer in Nora.

aha sta še tu.
Hitro moje stvari.

(Začuje se Norin in Helmerjev glas; ključavnici se zavrti ključ in Helmer pripelje Nora skoro s silo v predsobo. Ima salonsko obleko)

Ne maram tako zgodaj domov.

Toda ljuba Nora -

- samo še eno uro.

Niti minute več, *moja sladka* Nora. Saj veš, kako je bilo sklenjeno! Teko *lad* pojdiva v so sobo; tu se še prehladiš! (on jo odpelje v sobo navzlic njenemu odporu prijazno in mehko)

Kristino!

Kako, gospa Linde, vi tu še tako pozno?

nisem hotela oditi, dokler te ne vidim.

(odvzame Nori šal) No, potem se jo le posteno na glejte. Mislim, da je vredna. (Ali ni drakistna, gospa Linde?)

Da, to moram reči.-

nepopisno drakistna?
Ali ni sladka Tako je bilo tudi splošno mnenje na plesu. Toda strašno svojeglava sladka - ta male stvarice.

./.

varuden
sladki
brakistna
sladka

Kaj ~~je~~ tu ~~storiti?~~ ^{mi?} Verjete, da sem se moral skoro poslužiti sile, da ~~je~~ jo odvedem s plesal.

Čujte, gospa Linde. Ona ~~je odplevala~~ ^{je odplevala} tarantelo, ~~ki je tudi~~ ^{da mi nisi prišel} ~~zaslužila.~~ ^{vaj še pol ure.} ~~veprav je bilo v predročanju~~ ^{niela uspeh,} ~~le preveč realizirano; jaz mislim... sate več, strogo vzeto, kot~~

~~se da združiti z zakoni umetnosti. Toda vseeno! Glavna stvar je bila... ona je dosegla odobravnje, viharno odobravnje. Ali~~

naj bi jo še ~~dalje~~ ^{gori} pustil, ~~da bi~~ [?] učinek ~~ostabel?~~ [?] Hvala lepa! Svoje ~~deklico~~ ^{dražestno} iz Capri - - svojo kapricijozno deklico iz Capri, bi rekel - sem vzel pod roko; bliskovit ~~dvorani,~~ ^{Krog} ~~na vse strani in~~ ^{po} ~~zginila je lepa elika.~~

Konec mora biti vedno ~~prepričati~~ ^{slektan} More., ~~Tuh,~~ ^T kako vroče je tu. ~~(Vrže~~ ^{domino} ~~na stol in odpre vrata v svojo sobo)~~ Kaj? Tu je temno? Ah, da seveda. ~~Oprostite -~~ ^(gre v svojo sobo in našče sveče)

~~(spet vstopi)~~ No, gospa Linde, ali ste ~~jo~~ ^{sedaj vem kaj mi je storiti? Ist!} ~~obindovali?~~ ^{vam želim lahko noč.}

Kaj, ~~že?~~ Ali je to pletenje vaše?

~~Šoro~~ ^{Šoro} ~~seu ga~~ ^{seu ga} ~~pozabila.~~

~~Vi~~ [?] Torej pletete ~~?~~

Da.

Veste kaj, vi bi raje vezli.

Vidi, vidi?
 Ker ~~z~~ ^zgleda ~~to~~ mnogo lepše. ^{*Aline?*} ~~Glejate, vesenine se drži tako z~~
~~konjske in potem se zaobrne z desno roko iglo - tako - v~~
~~lahkem širokem loku; ali ne?~~

že mogoče? (Such.)

uvrčije se
 Pri pletenju pa nasprotno izgleda voo tak nelepo. Glejte, ne;
 skrčena roka, pletilke, ki silajo sem in tja - voo te ima ne se
 bi nekaj kitajskega - Ah, - to je bil resnično izvrsten šampanjec...

in ne bodi več svojeglava.

^{*rečeno,*}
 Dobro ~~te prosim~~ gospa Lindey!

Lahko noč!
 gospod ravnatelj!

(jo spremlja do vrat) Lahko noč, lahko noč. Upam, da ^{*videte*} ~~bošče priž~~
 srečno domov. Jaz bi ^{*rad*} ~~rad~~ - toda saj ~~ste bližn.~~ ste bližn. Lahko noč.
 lahko noč. (Ona odide. On zapre za njo vrata in pride spet v sobo.)

3. Prizor.

Helmer, Nora.

Tako, končno sva se jč ^{*rešila.*} ~~rešila~~ ^{*strašno*} ~~strašno~~ dolgočšana ^{*(ženska)*}
~~ali nisi~~ ~~truden.~~ ali nisi truden, Torvald?

Ne, niti najmanje.

Tudi nisi zaspen?

^{*Ne?*} ~~Ne?~~ nasprotno, ču^{ti}m se nenavadno svežega. ~~ti?~~ ^{*ti?*} Ti iz-
 gledaš resnično trudna in zaspana.

Vidiš, vidiš! Imel saj bom kmalu spala.
Torej sem imel vendar prav, da nisva
dalj časa ostala.

saj je vse prav
kar = storiš.
(jo poljubi na čelo) Sedaj govori moj skrijanček.
pametno. - Reci: ali si opazila, kako je bil
Bank nočaj veselo razpoložen?
Nisem prav nič
govorila ti njim.

Jaz tudi = skoro prav nič; toda že dolgo = ga nisem videl
tako dobre volje. (Jo za hip pogleda in stopi bližje) Hm - vendar
je lepo biti med svojimi štirimi stenami -
čisto sam s teboj. - O, ti prelestna, dražestna, ženica!

Da ne? Ne glej me tako, Torvald.
gledam svoj najdražji zaklad? Vse to krasoto,
ki je moja, le moja, čisto, čisto moja.
mi sedaj
ne smeš govoriti.

(ji sledi) Zdi se mi, da ti je še tarantela.
A s tem si? še zapeljivejšo čuj! Gostje že odhajajo. (tišje)
Nora - kmalu bo tiho po vsej hiši.

Da, to upam.
Kaj ne, moja ljubljena Nora? Ah, veš, če sem s tabo v družbi,
ali veš, zakaj tedaj govorim s teboj tako malo, zakaj se te tako
ogibam, in te le včasih skrivaj pogledam? Ali veš, zakaj
delam vse to? Ker si potem domišljam, da si ti moja tajna
ljubica, moja tajna zaročenka, in da nikdo ne sluti, da med na-
ma = obstoja kakva skrivnost.

vse tvoje misli
so pri meni.
Ves večer sem koprnel po tebi. Ko sem te gledal vso razkazano.
kako si tarantela zapeljivo dirjala - vkipelo je v meni;
nisem se mogel premagati in raditega sem te tako zgodaj
odvedel domov -

skriv.

mledostnih ram - okrog tega prelestnega tilnika, - potem si predstavljam, da si moja mlada nevesta in da sva prišla ravnokar od poroke in da sem te prvič pripeljal v svojo sobo - in da sem prvič sam s teboj, ^{prilo sam s teboj} mlada trepetajoča lepota! Ves večer sem koprnel le po tebi. Ko sem te videl med tarantelo vso razžarjeno in razbohoteno - mi je vrtelo v krvi; nič več nisem zdržal ... in zato sem te tak zgodaj odvedel s seboj.

Justiti me moraš v miru!

Jaz nočem tega.

Menda se šališ,

Kej to pomeni?

Nora? Ti moreš ...

Moreš? Ali nisem tvoj mož? (Nekdo potrka)

Čuješ?

(gre k vratom pri vhodu) Kdo je ...?

4. Prizor.

Prejšnja. Rank.

za trenotek notri?

(tiho, jezno) Kej hoče ^{sedaj} še ta? (glasno) Počakaj malo.

(Gre in odklene) No, to je lepo od tebe, da nisi šel ^{Kar} mimo ~~naša~~ naših vrat.

Lepo in domače
je tu pri vaju.

Tudi ~~na~~ gori ti je - kot se mi zdi, zelo ugajalo?

Vino je bilo izvrstno.

Posebno šampanjec.

večelaga večera po dobro
justitem dnevni.

Dobro pres ^{bitem} (dnevni?) S tem se na žalost

ne morem pohvaliti.
s kakim znanstvenim pariskaravijem,
doktor. Tie kakor

Glej, glej: naša mala Nora govori o znanstvenem raziskavanju!

pravo ste storili)
gospod doktor.

Tudi jaz sem istih misli. Če te ne boš delal zato jutri pokore?

ket kaj nastopiva
na prihodnji maskeradi?

Ti mala lahkomisljenka - ~~je~~ je kaj misliš naprihodnji ples?

vi goste
predstavljaš dete sreče -

Ja, + izmisliti moraš

Toda ~~maskeradi tudi~~ kostum, ki bo temu ~~primeren~~ primeren.

Justi svojo rano, da nastopi
taka kakoršna je.

Dobro receno? Da kaj = boš ti predstavljal?

s tem sem s seboj že
popolnoma jasnem.

No?

se pojavim
nevidno.

Salvo domislek.

in nikdo te več ne vidi.

(s puzenim nasmehom) Seveda, - risto res.

eno tvojo temno havano.

Z največjim veseljem. (Mu ponudi tobaknico)

a adieu - adieu!

Adieu, adieu, dragi prijatelji!

In hvala za ogenj.

(Pokloni. Ravnok odide.) Prizor.

Helmer, Nora, pozneje Helens.

allogoče.

(pridušeno) On je strahno mnogo pil.

(Nora vpraša)
Forvald
kaj hočeš tam?

(Helmer vstane iz kroga svoj klijent in gre v predsoba)

Izprazniti moram pisemski nabiralnik, ves je napolnjen; sicer ne bo jutri prostora za časopise...

~~je bil na voljo in lite na moravo, če od nje~~ Njegovo trpljenje in samotarsko življenje je bilo nekako oblačno ozadje za našino solčnoisto srečo. - No, mogoče je tako najbolje. Vsaj

zanj. (obstane) a končno tudi na naju, Nora. Sedaj sva oba navezana le drug na drugega. (Jo objame) O mojej ljubljenski ženi ica, ko mi je, kot da te ne morem dovolj tešno priviti k sebi Veš, Nora - često želim, da bi ti ^{ra}retila ^{velika} nesreča, da bi mogel svojo kri in telo ~~...~~ in vse, prav vse nate retvoriti.

Sedaj čitaj Torvald.
svoje pismo,
H, ne; moraj ne. Pri tebi hočem biti moja ljubljena žena. z mislijo na ~~smrt~~ svojega prijatelja?

Prav imaš. To je naju oba pretreslo; nekaj nelepaga se je priredilo med nsju; misli na smrt in razpadanje. Tega se morava osvoboditi. Dotlej - greva vsak v svojo sobo.

Torvald - lahko noč!
Lahko noč!
(jo poljubi na čelo) lahko noč, moj skrijaniček; dobro spi, Nora. Sedaj prečitam pismo. (Vzame kup pism in jih odnese v svojo sobo in za sevoj zapre.)

Ah ne ne, se ne. Torvald,
zbogom, ti in otroci!

(v istem hipu odpre vrata s pismo v roki) Nora!

Ah - !

Kaj je to? Ali veš, kaj je v tem pismu?

Fusti me ven!

(jo drži nazaj) Kam hočeš?

Ti me ne smeš rešiti, Torvald.

(se opoteče nazaj) Torej je res? Res, kar on piše?

Ne, ne! Ne more ⁱⁿ biti res!

Res je. Ljubila sem te
nad vse na svetu!

Ne prihajaj mi ~~z~~ z otročjimi izgovori.

Forvald! -

Nesrečnica! - Kaj si storila!?

Pa ne smeti vreti
te krivde nase!

~~Ne~~ ^{Nic} komedijo! (Zaklene vrata v predsobo) Tu ostaneš, ~~da~~ da
~~odgovorjaš?~~ Ali se zavedaš ~~da~~ kaj si storila? Odgovori! Ali
se zavedaš?

Da, sedaj računam
temeljito razumevati.

(gre naokoli) O kako strašno prebujenje! ~~V~~ vseh teh osmih
letih - ona, ki je bila moja radost in ponos - ~~je~~ hinavka,
lažnivka - ~~je~~ še več, še več - zločinka! - O, ta neizmerna
gnusoba. ~~plašuje me!~~ Fej, Fej!

molči

(obstane tik nje) Moral bi slutiti, da ~~se~~ se kaj takega zgodilo...
Moral bi ~~že~~ vnaprej videti? ~~da~~ ^{bo} ~~lahkomišljene~~ ^{trojega očeta -} ~~nažore~~ ^{svojega očeta}
~~si~~ ^{si} ~~podovale.~~ ^{Lahkomišljene nazore} ~~si~~ ^{si} ~~podovale.~~
Nobene vere, ~~nobene~~ ^{nobene morale, nobenega} ~~čuta~~ ^{čuta} ~~dolžnosti.~~ O kako sem sedaj
kaznovan, ~~ker~~ ker sem ~~gledal~~ ^{mi} gledal skoz prste. To sem storil
radi tebe, ~~in~~ tako mi plačuješ.

Da, tako.

Vso mojo srečo si ~~stela.~~ ^{stela.} ~~v~~ ^v so mojo bodočnost si ~~uničila.~~ ^{uničila.}
~~Strahna~~ ^{Strahna} ~~misel.~~ ^{Sedaj sem v rokah} ~~brezvest-~~
nega človeka; on lahko z mano ~~stori~~ ^{stori}, kar hoče; zahteva lahko
od mene, kar hoče, mi lahko ~~zapoveduje~~ ^{pro svoji volji; -} in ukazuje
~~jaz~~ ^{jaz} moram ~~molčati.~~ ^{molčati.} In tako ~~moram~~ ^{nirko sem?} ~~pesti~~
~~radi~~ ~~lahkomišljene~~ ženske!

Ko me ne bo več
potem bo prost.

Imel vedno pripravljene

Nikakih fraz. Tudi tvoj oče je ~~_____~~ take besede. Kaj mi naj koristi, če te ne ^{e bo} več? ~~_____~~ On lahko navzlic temu objavi vso stvar; in če to izvrši, ~~_____~~ ^{pade sumnja morda name.} da sem vedel za tvoje zločinske dejanje. Morda bodo celo mislili, da sem jaz ~~_____~~ provzročitelj - da sem te jaz zapeljal! In vse to se imam zahveliti tebi, ^{tebi} ki sem te ves čas najinega ^{nakona} ~~_____~~ nosil na rokah. Ali pojmiš sploh, kaj si mi storila?

Da.

^{misliti} Tako neverjetno je ^{to} ~~_____~~ da še vedno ne moram razumeti. Toda ^{je gladati} kako da se izvlečeva iz tega? ~~_____~~ ^{Tega} ~~_____~~ proč. Proč, previm!

~~_____~~ moram na vsak ~~_____~~ način ~~_____~~ pomiriti. Stvar ~~_____~~ potlačiti za vsako ceno. - Al kar se tebe in mene tiče, mora izgledati, ~~_____~~ da je med nama ^{vsu - kakor doslej!} ~~_____~~ ^{karum se} ~~_____~~ ^{le} ~~_____~~

^{pred ljudmi!} Ti ostaneš ~~_____~~ še nadalje v hiši; to je samo ob sebi umevno. Ali, da bi ~~_____~~ vzgajala otroke, tega ~~_____~~ ne ^{morem} ~~_____~~ ti jih ^{naupati.} ~~_____~~ O! ^{da moram to} ~~_____~~ ^{reči} ~~_____~~ ženi, ^{ženi} ki sem jo ljubil tako vroče, in ki jo še ~~_____~~! ^{No!} ~~_____~~ treba je, da napravimo konec. Od danes naprej ne gre več za srečo; gre ^{le} ~~_____~~ za

to, da rešimo razvaline, ostanke, zunanost ~~_____~~ (Nekdo zvoni se zdrzne) Kaj je to? ^{se} ^{Morda} ~~_____~~ najstrašnejše ^{Mogoče} ~~_____~~!

^{je} on - ? Skrij se, Nora! Reci, da si bolna! (Nora obstane nepremična Helmer gre k vratom in jih odpre.)

Pismo za milostivo gospo.

Dajte ga sem (Pograbi pismo in ^{napre} ~~_____~~ vrata) Da, - od njega, Ti ga ne dobiš; ~~_____~~ sam ga ~~_____~~ prečitam.

Čitaj.

(pri svetilki) ^{Skoro} ~~_____~~ nimam ~~_____~~ poguma. Mogoče sva izgubljena,

ti ⁱⁿ jaz. ^{Vendar} moram vedeti. (Hlastno odpre pismo; preide hitro nekaj vrstic, pogleda na priloženo pisanje in veselo vzklikne) Nora!

(za pogleda)

Nora! — Ne! moram še enkrat ~~prebrati~~ ^{prebrati} čitati. Da, da, tako je. Rešen sem! Nora, rešen sem!

— seveda;

In jaz?

ti in jaz.

Ti ~~tudi~~ ^{tudi} oba sva rešena; Glej sem. On ti je vrnil ~~moje~~ ^{tvoje} dolžno pismo. On piše, da obžaluje in se kesa - srečna ~~prememba~~ ^{sprememba} v njegovem življenju. Ali, saj je vseeno, kaj piše. Rešena sva, Nora! Nikdo ti ne more ~~ničesar~~ ^{ničesar} žalega storiti. O, Nora, Nora — ~~ne~~ ^{toda naj} preje ~~proč~~ ^{stemi} ostudni ~~ostudni~~ ^{ostudni} papirji!

~~Ta vendar da vidim~~ ^{Ta vendar da vidim} (Se ozre na dolžno pismo) Ne, nočem videti; Vse to mi ~~bo~~ ^{naj} ~~le~~ ^{le} sen. (Strga dolžno pismo in oba pisma, vse vrže v peč in gleda, kako izgoreva) Tako, sedaj ni več. On je pisal, da si ti ~~od~~ ^{od} svetega večera — — O, Nora, to so morali biti zate trije ~~strašni~~ ^{strašni} dnevi.

Terak boj sem vojevala v teh treh dneh.

Kake muke si morala pretrpeti, ~~da da bi imela drugega izhoda kakor — ne, ne mislim več na to ostudno stvar!~~ Veseliva se in radujva: prošlo je, prošlo je! Ali ne čuješ Nora? ~~Da se mi, da ne pekuješ; da za noma je vse ene. Toda kaj pomeni ta srepni izraz? — Ah, draga, uboga moje Nora, že razumem: še zdaj nočes verjeti, da sem ti odpustil. Toda jaz sem ti res odpustil, Nora; prisegam ti! ~~da sem ti odpustil~~ Saj vem, ~~storila~~ ^{Kar si storila} storila iz ljubezni do mene.~~

tega

To je kos.
~~da se ljubezni~~

Ti si me tako ljubila, kot mora ljubiti žena svojega moža. Le sredstev nisi znala presojudati. ~~Ne~~ misliš, da si mi zato manj draga, ker nisi mogla delati na svojo roko? Ne, ne; opri se le name. Svetoval ti bom, vodil te in ti kazal pot. Jaz bi ne bil pravi možče te ne bi napravil ~~ala~~ ravno tvoja ženska nemoč še dvakrat bolj privlačno. ~~Ne~~ ^{odiraj se} na ~~trde besede~~, ki sem jih ~~rekel~~ ^{in rekel} v prvem strahu, v ~~trehno~~ ^{trehno} ko se mi ~~mislil, da se krusi vrsto~~ ^{na} moja glavo. ~~Jaz sem ti odpustil,~~ ^{da sem ti} Nora; prisegam ti, ~~odpustil.~~

~~Ustani~~ ^{vendar} ~~(Gleda v sobo)~~ Kaj hočeš tam v ~~alkovnu?~~ ^{zvala ti} ~~maskaradne~~ ^{za odpuščanje.} ~~curije.~~

~~(pri odprtih vratih)~~ ^{Govor.} ~~Spkušaj se umiriti in zopet uravnati~~ svoja čustva, ti moja preplašena ~~ptička.~~ ^{ptička.} ~~Spokoj se;~~ ~~jaz te bom ščitil in varoval.~~ ^{Si priže cigareto.} ~~(Gre v bližino vrat)~~ ~~O-~~ kako prijazno in lepo je v najinem domu, Nora. ~~Tu si ne varnem;~~ ~~tu te bom ščitil kot zasledovanega golobčka, ki sem ga~~ ~~rešil iz krempljev jastreba;~~ ~~pomiril~~ ^{ubogo} tvoje ~~burno utripajoče~~ ~~srce.~~ ^{ti?} Veruj mi, Nora. ~~Jutri se bo zdelo vse to v čisto drugi luči, in meni ne bo treba~~ ~~ponavljati, da sem ti odpustil; ti boš sama čutila, da sem to storil.~~ ^{le mogla} ~~Kako si~~ ^{ho} ~~misliti,~~ ~~da bi te~~ ^{jar} ~~zavrgel ali le količkaj očital?~~ ^{Nora.} ~~O ti ne poznaš~~ ~~pravega moža.~~ ^{lepo} ~~Ti ne veš kako nepopisno~~ ~~in~~

~~vpliva na moža misel, da je svoji ženi odpustil, - da je~~ ~~odpustil odkritosrčno, prav iz srca.~~
Tako je ona postala dvakrat njegova svojina; ko da jo je vdrugič na svet poslal. Ona je takorekoč njegova žena in njegovo dete obenem. In to mi moraš v bodoče tudi biti, izgubljena, brezpomočna stvarica. - Ne boj se ničesar, Nora; →

~~Njena~~ last v dvojnem oziru; ona je po njem kot na novo rojena. Ona je takorekoč postala ob enem njegova žena in dete. In to mi bode ~~odslej~~ tudi v resnici, ti bitje brez pomoči in smernic. Ne ~~znamenjaj se vsled tega~~ ^{mi bodi} le odkritosrčna ~~in~~ in potem bom ob enem tvoja volja in vest. - Kaj je to? Ne greš v posteljo? Ti si se preoblekla?

Da, Towald.
preoblekla sem se.

Toda zakaj? Sedaj, ~~?~~ ^{Črna} Kako pozno?

To noč
ne bom spala.

Toda, draga Nora -

imava si
mного povedati.

Nora - kaj to pomeni? Ta ~~?~~ ^{hladen} izraz?

Imam stebaj o mnogočem
imam povedati govorniti.

(ji sede k mizi nasproti) Nora, ~~ti me plašiš~~, Jaz te ~~ne~~ ne razumem.

To je obračun, Towald.

Kako misliš to?

ali ne opazas v tem
ničesar, kaj žalna
veš
love pok.

Kaj bi to bilo?

danes prvič govorniva
resno?

Resno? - Ali naj bi ti vedno govoril o skrbah, ki bi jih ti ~~ne mogla~~ ^{splah} ~~gati prenašati~~ deliti z menoj?

niva resno razpravljala
o kaki stvari.

Toda, draga Nora, ~~ti bi bilo tu tebi prijetno~~ to vendar me bi bilo nič rade. ./.

Mnogo krivice sem morala pretrpeti.
Najhujše od papana,
potem od tebe.

Kako? Od naju obeh? - Od naju obeh, ki sva te bolj ljubila,
od vsega na svetu?

da sta bila
vame zaljubljena.

~~ode, Nora, kako besede so to!~~

~~ali izrazov pa se poslužuješ, ko govoriš o mojih otrocih?~~

~~ako nepravilno in nevhvaležno si... Ali nisi bila tu srečna?~~

toda bila nisem nikoli.

Nisi bila srečna! Ne -

Da, nekaj resnice je to je bil najin zakon, Torvald.
iz tvojih besedah, - čeprav so

pretirane. Toda od danes naprej mora biti vse druga-
če. Doba igranja je prošla; sedaj pride doba vzgoje.

Troje in najinih otrok,
moja draga Nora!

čigave vzgoje, moje ali
mojih otrok?

In ti ~~praviš~~ govoriš tako?

da bi me mogel sebi vzgojiti
za pravo keno.

~~Praviš mi, da~~
~~vas jaz svoje otroke?~~

(skoči) Kaj ~~si~~ si rekla?

In zato
te sedaj zapuščam.

~~ostati pri tebi~~

Zato noč me sprejme.

~~Kristina, prejel~~

Ti si zblaznela! Tega ti ne dovolim! To ti prepovedujem!

niti danes, niti ^{Kdaj} pozneje.

~~Kakšna blaženost!~~

~~voja življ. potrežžine~~

~~ti zaslepjam, ...~~

~~... , nebert!~~

~~opustiti hočeš svoj dom, svojega moža, svojo deval. In pl. na~~

↓ Somislil! kaj bodo govorili ljudje!?

Jaz samo vem, da je ^{že} ~~to~~ ~~moje~~ potrebno.

To je grozno! Tako se hočeš izogniti svojim najsvetejšim dolžnostim?

Kaj smatraš za moje najsvetejše dolžnosti?

To ti moram šele povedati! Ali niso to dolžnosti, ki ^{jih} imaš ^{do} napram svojega moža in ^{do} svojih otrok?

Imam še druge dolžnosti ki do ~~je~~ tako svete. ~~solžnosti.~~

Teh nimaš. Kakšne?

Dolžnosti do ~~sebe~~ same sebe.

Predvsem si soproga in mati.

Jaz moram sama o tem razmisljati in priti na jasno.

~~Ali nisi ne jama glade svojega mesta v svoji lastni družini? Ali nisi pri takih vprašanjih nobenega varnega vodnika? ^{Kaj ti?} ni-~~

maš vere?

splah ne vem točno kaj je vera?

Kaj previš?

ali bolje: če je zame resnično.

Nerazpisano, da tako govori mlada žena. ali - moralno čustvo vendar imaš? Odgovori! Ali ga nimaš?

~~Govoriti vendar imaš? Ali odgovori mi, mogoče tudi~~

niti žena rešiti življenje
svojega moža!
Tega ne verujem.

Ti govoriš kot otrok. Ti ne razumeš družbe, v kateri živiš.

Kdo ima prav -
družba ali jaz.

Nora, ti si bolna; mrzlico imaš, zdi se mi skoro, da si brez-
umna.

ni bilo jamo tako,
kot to noč.

In z jasno zavestjo zapuščaš moža in otroke?

~~Ne delam.~~ Da.

Potem je mogoča le e n a razlaga.

Katera?

Ti me ne ljubiš več,

~~ne je ravno~~ Da, tako je.

Nora! In ti govoriš tako?

Ne ljubim te več.

(s težavo izsiljenim mirom) Ali je to tvoje popolnoma jasno prepričanje?

Čeprav zato nočem biti
več dalje tu.

Ali mi moreš tudi razložiti, na kak način sem naigral tvojo
ljubezen?

nisi bil mož, na kakorinega
sem te smatrala.

Razloži jasneje; ne razumem te.

Le raztrgajte stvar celemu svetu! In
če bi se bilo to zgodilo

Potem? Če bi vrgel svojo lastno ženo v smramoto in zasramovanje-

in rekel: "Jaz sem krivec!"

Nora!-

In da bi to preprečila, bi si
skontala življenje.

Nora, jaz bi ti veseljem ~~te~~ delal tate noč in dan, -
prenasal tate skrbi in žalost. Toda ^{nikdo} ne žrtvuje svoje
časti - onim, ki jih ljubi!

~~manjkarje bi hoteli tipeti. Toda ni do ne strujsa oni, ki jo ljubi, svoje časa!~~

To je storilo
že milijone žen!

Ah, ti misliš in govoriš kot ~~neupameten otrok~~

neupameten otrok

Samo sebi bi raztrgala!

(s težkim srcem) Vi imate ovidim med nama se je odprlo brezno! — Toda, Nora, ali ga ne morem premočtiti?

ne morem
biti tvoja žena.

Jaz imam moč, da postanem drugačen.

- če se ti odvrane troja
ne misliš, da je lutka.

~~Pa bi~~ Ločitev — ločitev od tebe! Ne, ne, Nora, tega ne morem ~~ne~~ verjeti.

Tembolj je potrebno, da
se takoj izvrši.

Nora, Nora! Ne sedaj! Počakaj do jutra.

vendar ne morem
noče prebiti.

Ali ne bi mogla skupno

živeti kot brat in sestra — ?

Kot sem sedaj jim ne morem
biti ničesar.

morda
Toda kasneje, Nora — kasneje? —

Saj niti ne vem, kaj
bó iz mene?

Toda ti si moja žena, ~~sedaj~~ in v bodočnosti,

vini mi tudi mojega.

Tudi to še?

Tudi to.

Tu je. (ji da svoj prstan.)

Ki so od prej moja lastnina.

Končano, končano! — Nora, ali ne boš nikdar več mislila name?

nate in na stroke
in na to hišo.

Ali ti smem pisati, Nora?

To ti prepovedujem!

Toda poslati ti vendar smem --
~~Ali, ali smem ti kaj poslati, ne?~~

Nič, nič!

- ti pomagati, če bi bila v stiski?

Od tujcev
ne vzamem ničesar.

Nora - ali ti ne bom mogel nikoli postati kaj več, kakor tujec?

bi se moralo dogoditi
ono najčudovitejše!

~~Kaj je najčudovitejše?~~
Imenuj ono - najčudovitejše!

Čudere ne verujem več.

Toda jaz verujem. Povej! Oba bi se morala tako spre-
meniti, da - ?

postati kakon. - žbogom.

(omahne na stol pri vratih in si pokrije lice z rokami) Nora!

Nora! (Pogleda okrog sebe in vstane) Prazno. Odšla. (V očeh
mu zabliska upanje) Ono najčudovitejše - ? (Od spodaj se začuje, kako se
z repotom zapro vrata)

K o n e c .

V a r i j a n t a.

Zdravstvuj!

No - pojdi! (Jo prime za roko) Toda še enkrat, še poslednjič
ozri se na svoje otroke!

Ne morem!

(jo vleče k vratom na levi) Pogledj jih! (Odpra vrata in šepne)
Vidiš, tam spe tak brezskrbno in tiho. Jutri, ko se bodo zbudili
in klicali svojo mater; bodo brez nje - si ote.

Brez matere!

Kot si bila ti -

ne morem.

(veselo a tiho) Nora!

K o n e c.